

การสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ ระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร
Research Synthesis of Doctoral Thesis in Educational Administration,
Silpakorn University

วันดี ชูชื่น¹

WANDEE CHOOCHUEN

มัทนา วัฒนอมศักดิ์²

MATTANA WANGTHANOMSAK

ประเสริฐ อินทร์รักษ์³

PRASERT INTARAK

นพดล เชนอักษร⁴

NAPADOL CHENAKSARA

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อทราบ 1) ลักษณะวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต และ 2) องค์ความรู้จากการสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ ระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นการวิจัยประเภทวิจัยเชิงบรรยาย ใช้วิธีการศึกษาจากเอกสาร โดยใช้วิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิตเป็นหน่วยวิเคราะห์ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ วิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ตั้งแต่ปีการศึกษา 2550-2558 จำนวน 188 เรื่อง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบบันทึกข้อมูลวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงบรรยาย วิเคราะห์ประเด็นบริหารการศึกษามุทศาสตร์แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัย

1. ลักษณะวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต เป็นการวิจัยประเภทเชิงพรรณนา แผนแบบการวิจัยที่ใช้มากที่สุดได้แก่ The one-shot, non-experimental case study ประชากรส่วนใหญ่มาจากหน่วยงาน/สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้เทคนิควิธี Stratified random sampling เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถาม ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้วยวิธีตรวจสอบความตรงร่วมกับความเชื่อมั่น สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ สถิติบรรยาย และสถิติวิเคราะห์พหุตัวแปรหลายวิธี อาทิ Factor analysis และ Path analysis การยืนยันรูปแบบ/ผลการศึกษาคงประกอบของวิทยานิพนธ์ ใช้วิธีการยืนยันรูปแบบอย่างหลากหลายทั้งการยืนยันด้วยสถิติ และการยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญ อาทิ Ethnographic Future Research (EFR), Ethnographic Delphi Future Research (EDFR), Connoisseurship และแบบสอบถาม

¹ นักศึกษาปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

³ อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

⁴ อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

2. องค์ความรู้จากการสังเคราะห์เนื้อหาวิทยานิพนธ์ พบว่าสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ทั้ง 6 ข้อ ของแผนการศึกษาแห่งชาติ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคม แห่งการเรียนรู้ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา

คำสำคัญ : การสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ วิเคราะห์เนื้อหา

Abstract

This research aimed to synthesize 1) the manner of the theses and 2) the knowledge from doctoral theses in educational administration, Faculty of Education, Silpakorn University. This research is a descriptive research employing documentary study. The populations were 188 doctoral theses in educational administration, Faculty of Education, Silpakorn University during the academic year of 2550 - 2558. The research instruments were recoding and coding form. The statistics employed in this study were descriptive statistics and content analysis in accordance with the strategies of the National Scheme of Education, B.E. 2560 - 2579.

The results were:

1. The theses were descriptive research. The most research design used were the one-shot, non-experimental case study. The research populations were basic education institutes. The most commonly used techniques to gather research sample was stratified random sampling. The most used research instrument was questionnaire, which was tested for content validity and reliability. The statistics most commonly used were descriptive statistics and multivariate statistics such as factor analysis, path analysis, and so on. The findings were commonly verified by statistics or experts with various techniques such as EFR, EDR, connoisseurship, or questionnaire.

2. Knowledge from the synthesis of the doctoral theses is consistent with the strategies of the National Scheme of Education B.E. 2560 – 2579; which included Strategy 1: Educational management for the strength of the nation and society, Strategy 2: Development of research and innovation workforce to enhance the national competitiveness, Strategy 3: The proficiency development for people of all ages and the promotion of a lifelong learning society, Strategy 4: Creating opportunities and equality in education, Strategy 5: Educational administration to enhance the quality of an eco-friendly life, and Strategy 6: The competency development for educational administrations.

KEYWORD : THESIS SYNTHESIS, CONTENT ANALYSIS

บทนำ

การประชุมสมัชชาใหญ่แห่งองค์การสหประชาชาติ เมื่อวันที่ 27 กันยายน 2558 ที่ประชุมมีมติรับรองเป้าหมายการพัฒนาของโลกชุดใหม่ เพื่อดำเนินการต่อเนื่องจาก MDGs 2015 โดยใช้ชื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) และได้รวมเป้าหมายบางด้านของ MDGs 2015 ที่ยังไม่บรรลุผลเข้าไว้ด้วย จึงเป็นทิศทางการพัฒนาของโลกในช่วง 15 ปีต่อจากนี้ เพื่อ “สร้างหลักประกันว่าทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต” (คุรุสภา, 2561)

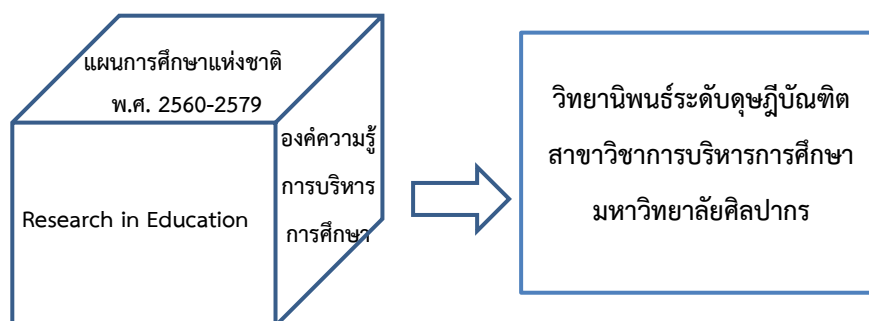
มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ตระหนักถึงเป้าหมายการพัฒนาดังกล่าว เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายโดยใช้องค์ความรู้ทางการบริหารการศึกษา (Educational Administration) จึงเปิดหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ตั้งแต่ พ.ศ. 2546 และพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด เป็นหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พ.ศ. 2550 ถึงปัจจุบัน หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) มีพันธกิจในการผลิตดุขฎิบัณฑิตให้มีคุณลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด และตั้งแต่เปิดหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มีการสะสมองค์ความรู้จากการทำวิจัยทางการบริหารการศึกษาอย่างหลากหลาย จึงมีความจำเป็นต้องสังเคราะห์องค์ความรู้ทางการบริหารการศึกษาเหล่านั้น ตั้งแต่ปีการศึกษา 2550-2558 จำนวน 188 เรื่อง โดยยึดถือตามแนวคิดแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 อัน

เนื่องมาจากรัฐบาลได้วางนโยบายด้านการศึกษาของชาติเป็นเวลา 20 ปี เพื่อให้มีเป้าหมายไปในทิศทางเดียวกัน โดยแบ่งเป็น 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา ผลการสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ จึงอาจนำมาเป็นข้อมูลสนับสนุนการการจัดการศึกษาด้านการบริหารการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทราบลักษณะวิทยานิพนธ์ระดับดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2550-2558
2. เพื่อทราบองค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ ระดับดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2550-2558

กรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ที่มา: 1. ครุสภา, "แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579,"

<http://www.ksp.or.th/ksp2013/content/view.php?mid=154&did=1194>

2. John W. Best and James V. Kahn, Research in Education (Boston, Mass: Allyn and Bacon, 2006)

3. Fred C. Lunenburg and Allan C. Ornstein, Educational Administration: Concepts and Practices ed. 5 (CA: Wadsworth, Cengage Learning, 2008)

วิธีการศึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัย โดยกำหนดขั้นตอนการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เตรียมโครงร่างการวิจัย

ศึกษาความเป็นไปได้ของการดำเนินการวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูล ระเบียบวิธีวิจัยการสังเคราะห์งานวิจัยจากเอกสารวิชาการ ตำรา เว็บไซต์ทางการศึกษาต่างๆ พร้อมทั้งเตรียมวิทยานิพนธ์ระดับดุสิตบัณฑิตตั้งแต่ปีการศึกษา 2550-2558 เพื่อใช้เป็นประชากร

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการวิจัย

สร้างเครื่องมือบันทึกข้อมูลวิทยานิพนธ์ระดับดุสิตบัณฑิต และนำเครื่องมือไปทดลองบันทึกข้อมูลและลงรหัสการวิเคราะห์ หลังจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำมาใช้จริงโดยลงบันทึกข้อมูลวิทยานิพนธ์ ใส่รหัสในตาราง จำนวน 188 เรื่อง

หลังจากนั้นนำรหัสบันทึกข้อมูล. วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive statistics) และบรรยายลักษณะข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ขั้นตอนที่ 3 รายงานผลการวิจัย

เขียนบรรยายสรุป ผลการวิเคราะห์ลักษณะวิทยานิพนธ์ ระดับดุสิตบัณฑิต นำเสนอและตรวจสอบโดยคณะกรรมการควบคุมดุสิตบัณฑิตนำข้อเสนอมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และจัดทำรายงานสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ ระดับดุสิตบัณฑิตฉบับสมบูรณ์

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ วิทยานิพนธ์ระดับดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ของผู้สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2550-2558 จำนวน 188 เรื่อง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบบันทึกข้อมูล วิทยานิพนธ์ ระดับดุขภูิบัณฑิตา ที่ประกอบด้วยประเด็น การศึกษา จำนวน 24 รายการ ได้แก่ 1) เรื่อง 2) ชื่อ ผู้วิจัย 3) ปีที่พิมพ์ 4) เพศ 5) หน่วยงานต้นสังกัด 6) วัตถุประสงค์ของการวิจัย 7) กรอบแนวคิด 8) ประเภทการวิจัย 9) แผนแบบการวิจัย 10) ประชากร 11) กลุ่มตัวอย่าง 12) ผู้ให้ข้อมูล 13) วิธีเลือกกลุ่ม ตัวอย่าง 14) ขนาดตัวอย่าง 15) เครื่องมือเก็บรวบรวม ข้อมูล 16) การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ 17) ประเภทสถิติ 18) ตัวแปรอิสระ 19) ตัวแปรตาม 20) ผลการวิจัย 21) วิธีการยืนยัน 22) ระดับนัยสำคัญ 23) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิ/ กรรมการภายนอก 24) ประเด็นบริหารการศึกษาตาม แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ภาพรวมของงานวิทยานิพนธ์ ระดับดุขภูิบัณฑิตาแต่ละเรื่อง ในประเด็นที่ศึกษา 24 รายการ ลงตารางบันทึกข้อมูล
2. วิเคราะห์สถิติเชิงบรรยาย ด้วยโปรแกรม คอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

3. วิเคราะห์เนื้อหา ตามแผนการศึกษา

แห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ของกระทรวงศึกษาธิการ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นสถิติเชิง บรรยาย (Descriptive statistics) ประกอบด้วย ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage)

ผลการศึกษา

1. ลักษณะวิทยานิพนธ์ระดับดุขภูิบัณฑิตา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ปี การศึกษา 2550-2558 แบ่งเป็น

1.1 ลักษณะวิทยานิพนธ์ระดับดุขภูิบัณฑิตา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร จากผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรปริญญาดุขภูิบัณฑิตา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2550-2558 มีจำนวนทั้งหมด 188 เรื่อง พบผู้สำเร็จการศึกษาเพศหญิงมากกว่าชาย ต้น สังกัดส่วนใหญ่มาจากหน่วยงาน/สถานศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2 ลักษณะวิทยวิธีทางการวิจัย ใช้แนวคิด วิจัยทางการศึกษาของเบสและคานท์ (Best & Kahn, 2006) โดยมีรายละเอียดตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของวิทยานิพนธ์ระดับดุขภูิบัณฑิตา ระดับดุขภูิบัณฑิตา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2550-2558 จำแนกตามประเภทและแผนแบบการวิจัย

ประเภทการวิจัย	จำนวน	ร้อยละ
Qualitative Research	8	4.26
Quantitative Research		
Historical Research	0	0
Descriptive Research	130	69.15
Experimental Research		
True experimental Research	3	1.60

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต ระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2550-2558 จำแนกตามประเภทและแผนแบบการวิจัย (ต่อ)

ประเภทการวิจัย	จำนวน	ร้อยละ
Experimental Research		
True experimental Research	3	1.60
Quasi – experimental Research	1	0.53
Pre-experimental Research	1	0.53
Future Research	45	23.94
รวม	188	100.0
แผนแบบการวิจัย		
The one-shot, non-experimental case study	174	92.55
The Pretest-Posttest equivalent-groups design	1	0.53
The Solomon four groups design	2	1.06
Two-groups, non-experimental comparison design	7	3.72
Quasi-experiment one-shot case study	1	0.53
Pre-experiment one-shot case study	1	0.53
Case study	2	1.06
รวม	188	100.0

ตารางที่ 1 พบว่า วิทยานิพนธ์เป็นการวิจัย Descriptive มากที่สุด จำนวน 130 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 69.15 และมีแผนแบบ The one shot, non experimental case study มากที่สุด จำนวน 174 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 92.55 ทั้งนี้มีการวิจัยส่วนใหญ่ที่ใช้การวิจัยแบบผสมผสานระหว่าง Qualitative Research และ Quantitative Research (Mix-method)

ตารางที่ 2 ประเภทการวิจัยของวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2550-2558 จำแนกตามแผนแบบการวิจัย

แผนแบบการวิจัย	ประเภทการวิจัย							รวม
	Qualitative	Quantitative					uture	
		Historical	Descriptive	Experimental				
				pre-exp.	Quasi exp.	True exp.		
The one-shot, non-experimental case study	7	0	127	0	0	0	40	174
The Pretest-Posttest equivalent-groups design	0	0	0	0	0	1	0	1
The Solomon four groups design	0	0	0	0	0	2	0	2
Two-groups, non-experimental comparison design	0	0	3	0	0	0	4	7
Quasi-experiment one-shot case study	0	0	0	0	1	0	0	1
Pre-experiment one-shot case study	0	0	0	1	0	0	0	1
Case study	1	0	0	0	0	0	1	2
รวม	8	0	130	1	1	3	45	188

ตาราง 2 พบว่า แผนแบบการวิจัย The one shot, non-experimental case study มากที่สุด จำนวน 174 เรื่อง โดยเป็นการวิจัยเป็นการวิจัยประเภท Descriptive research มากที่สุด จำนวน 130 เรื่อง

ตารางที่ 3 การยืนยันรูปแบบผลการศึกษาของวิทยานิพนธ์ ระดับดุขภูิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร จำแนกตามปีการศึกษา 2550-2558

ปีที่จบการศึกษา	การยืนยันรูปแบบ								รวม
	Focus group discussion	Connoisseurship	Ethnographic Future Research (EFR)	Ethnographic Delphi Future Research (EDFR)	Work shop	Triangulation	ยืนยันด้วยสถิติ	ยืนยันด้วยแบบสอบถาม	
พ.ศ. 2550	0	2	0	0	0	0	14	4	20
พ.ศ. 2551	1	5	0	0	0	0	4	2	12
พ.ศ. 2552	0	3	13	0	0	0	6	6	28
พ.ศ. 2553	0	2	2	0	0	0	4	2	10
พ.ศ. 2554	3	1	4	0	0	0	2	3	13
พ.ศ. 2555	1	4	8	0	0	0	3	1	17
พ.ศ. 2556	3	6	3	2	1	0	11	8	34
พ.ศ. 2557	2	1	4	0	0	1	7	4	19
พ.ศ. 2558	1	1	0	9	0	0	5	19	35
รวม	11	25	34	11	1	1	56	49	188

ตารางที่ 3 การยืนยันรูปแบบ/องค์ประกอบผลการศึกษาของวิทยานิพนธ์ระดับดุขภูิบัณฑิต เป็นการยืนยันด้วยสถิติ จำนวน 56 เรื่อง นอกนั้นเป็นยืนยันด้วยผู้เชี่ยวชาญด้วยวิธีต่างๆ

องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับดุขภูิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2550-2558 โดยการวิเคราะห์เนื้อหาวิทยานิพนธ์ ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579

องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับดุขภูิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2550-2558 ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาตามแผนยุทธศาสตร์ 6 ข้อ สรุปได้ว่า ดังตาราง 4

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของวิทยานิพนธ์ระดับดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2550-2558 จำแนกตามยุทธศาสตร์แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579	จำนวน	ร้อยละ
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ	8	4.26
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนาากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้าง ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ	10	5.32
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการ เรียนรู้	62	32.98
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทาง การศึกษา	2	1.06
ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม	1	0.53
ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา	105	55.85
รวม	188	100.0

ตารางที่ 5 วิทยานิพนธ์ระดับดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ในปีทีจบการศึกษา
จำแนกตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579

วิทยานิพนธ์	ยุทธศาสตร์						รวม
	ที่ 1	ที่ 2	ที่ 3	ที่ 4	ที่ 5	ที่ 6	
ปีทีจบการศึกษา							
2550	0	2	6	0	0	12	20
2551	0	0	6	0	0	6	12
2552	2	1	10	1	0	14	28
2553	0	1	5	0	0	4	10
2554	1	1	3	1	0	7	13
2555	1	1	6	0	1	8	17
2556	2	1	10	0	0	21	34
2557	1	1	5	0	0	12	19
2558	1	2	11	0	0	21	35
รวม	8	10	62	2	1	105	188

ตาราง 4-5 พบว่า วิทยานิพนธ์สอดคล้องครอบคลุมครบทั้ง 6 ยุทธศาสตร์ แต่ไม่มีปีการศึกษาใดมีวิทยานิพนธ์ระดับดุขฎิบัณชิตปีใดครบทุกยุทธศาสตร์ โดยปีการศึกษา 2552, 2554 ขาดยุทธศาสตร์ที่ 5 และ 2555 ขาดยุทธศาสตร์ที่ 4

อภิปรายผล

ลักษณะวิทยานิพนธ์ระดับดุขฎิบัณชิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร จากผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุขฎิบัณชิต ตั้งแต่ปีการศึกษา 2550-2558 มีจำนวนทั้งหมด 188 เรื่อง ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากที่สุด หน่วยงานที่เป็นต้นสังกัดของผู้จัดทำวิทยานิพนธ์มากที่สุด ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีจำนวนประชากรจำนวนมาก ลักษณะวิธีวิธีของวิทยานิพนธ์ระดับดุขฎิบัณชิต เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย โดยศึกษาสภาพการณ์ด้านการบริหารการศึกษา จึงใช้แผนแบบการวิจัย The one-shot, non experimental case study มากที่สุด วิธีการดำเนินการศึกษาเป็นการศึกษาทั้งเชิงปริมาณร่วมกับกับวิจัยเชิงคุณภาพ (Mix-method) อันเนื่องมาจากในการศึกษาวิจัยทางบริหารการศึกษาระดับปรัชญาดุขฎิบัณชิต เป็นการสร้างองค์ความรู้ทางการบริหารการศึกษาจากแนวคิดทฤษฎีการบริหารที่หลากหลาย ทำให้ต้องใช้วิธีการวิจัยทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยขั้นตอนการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นขั้นตอนที่เก็บรวบรวมข้อมูลในการสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญและหรือบุคคลที่สามารถให้คำตอบในเรื่องนั้นๆได้อย่างถูกต้อง เพื่อนำมาสร้างเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลมากที่สุด และวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงบรรยาย เพื่อสรุปผลจำนวนและค่าตัวแปรที่สังเกตได้ การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่พบมากที่สุดโดยวิธี Stratified random sampling เพื่อให้มีตัวแทนประชากร

ที่มีการแบ่งระดับเขตทางการศึกษาหลายระดับของประเทศไทย การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เทคนิควิธี Purposive sampling เพื่อเจาะจงบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะและสามารถให้คำตอบได้ถูกต้องตามสภาพการณ์มากที่สุด สถิติที่ใช้วิเคราะห์วิทยานิพนธ์พบว่าเป็น การใช้ Parametric Statistics โดย เป็น สถิติ Descriptive มากที่สุด สำหรับ Non-parametric Statistics พบว่าเป็นการวิเคราะห์ Concordance มากที่สุด โดย เป็น Exploratory factor analysis และ Confirmatory factor analysis ซึ่งวิทยานิพนธ์ 1 เรื่องมีจำนวนมากกว่า 1 วิธี การยืนยันตัวแบบ/รูปแบบ/องค์ประกอบ เป็นขั้นตอนที่ใช้การยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญที่มีหลากหลายวิธี รวมถึงการยืนยันด้วยวิธีทางสถิติ ทำให้วิทยานิพนธ์ระดับดุขฎิบัณชิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร มีคุณภาพและมีความน่าเชื่อถือได้

องค์ความรู้จากการสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับดุขฎิบัณชิต สามารถวิเคราะห์เนื้อหาแยกตามประเด็นการบริหารการศึกษาตามยุทธศาสตร์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ วิทยานิพนธ์ที่สอดคล้องตามยุทธศาสตร์นี้ จำนวน 8 เรื่อง เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องโครงการพระราชดำริ การศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ จังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษ และการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสียดินแดนสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องตัวบ่งชี้ของยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา ยุทธศาสตร์ที่ 1 ที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ยกระดับคุณภาพและส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษ จัดการศึกษาเพื่อจัดระบบ

การดูแลและป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ อาทิ อาชญากรรมและความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ เช่น ยาเสพติด โครงการยกระดับคุณภาพการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษ โดยปัญหาทางการศึกษาทางจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นปัญหาในระดับชาติของทุกรัฐบาล ทั้งด้านบุคลากรด้านการศึกษาในพื้นที่ คุณภาพการศึกษา แม้ว่ารัฐบาลในทุกรัฐบาลจะใช้ทฤษฎีทางการบริหารที่เกี่ยวกับแรงจูงใจ เช่น อัตราเงินเพิ่มพิเศษที่เพิ่มตามพื้นที่เสี่ยงภัย ระยะเวลาที่เพิ่มเป็นทวีคูณในการปฏิบัติงานในพื้นที่เสี่ยงภัย สอดคล้องกับทฤษฎีสองปัจจัยของเฮอริเบิร์ก (Herzberg' Two Tactor Theory) (Amoako, 2011; Bohm., 2012) โดยเกี่ยวข้องกับปัจจัยอนามัย (hygiene factor) ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่ป้องกันไม่ให้นักงานเกิดความไม่พึงพอใจในการทำงาน ได้แก่ นโยบายบริษัท การบังคับบัญชา ความมั่นคงในงาน ค่าตอบแทน สภาพการทำงาน เป็นต้น แต่ปัญหาด้านบริหารการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ก็ยังคงดำรงอยู่ท่ามกลางความคลุมเครือของสาเหตุ แนวทางแก้ปัญหาที่ไม่ตรงจุดอันเนื่องมาจากผลประโยชน์ในระดับที่ได้รับจากทุกเหตุการณ์เรื่องราวที่เกิดขึ้น ส่งผลต่อความรู้และโอกาสของเยาวชนในพื้นที่โดยตรง

สำหรับการศึกษาเพื่อจัดระบบการดูแลและป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบต่างๆ ที่เกี่ยวกับอาชญากรรม ความรุนแรงและยาเสพติด เป็นปัญหาระดับชาติและระดับสากลทั่วโลก ที่นับวันจะทวีความรุนแรงหากรัฐบาลไทยไม่ตระหนักและล้าหลัง ไม่ว่าจะเป็นกฎระเบียบหรือพระราชบัญญัติทางการศึกษาใดๆ ที่บังคับใช้ออกมามากเท่าใด หากทุกคนที่มีหน้าที่ปฏิบัติไม่ตระหนักถึงความจำเป็นที่มากกว่าความสำคัญ กฎระเบียบก็ไม่มี ความหมายอันใด ความล้าหลังของรัฐบาลที่เป็นผู้นำเชิงนโยบายผ่านทางคณะรัฐมนตรีจะทำให้ปัญหาในอดีตจะยังคงมีอยู่ในปัจจุบัน และจะดำรงอยู่ในอนาคต แนวโน้มเหล่านี้ทำให้เยาวชนไทยจะไม่สามารถป้องกันตนเองจากภัยการคุกคาม

ในรูปแบบต่างๆได้ ปัญหายาเสพติดมีแหล่งขนย้ายมาจากทางภาคเหนือ ฉะนั้นการบริหารการศึกษาควรมีนโยบายในระดับภาคหรือเขตที่เป็นแหล่งเสี่ยงหรือภาวะคุกคาม เช่น นโยบาย/แผนงาน/โครงการและงานวิจัยที่เกี่ยวกับความรู้ และการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาเขตภาคเหนือ เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ วิทยานิพนธ์ที่สอดคล้องตามยุทธศาสตร์นี้จำนวน 10 เรื่อง สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ของยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์ คือ ผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในสาขาที่ตรงตามความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ส่งเสริมการผลิตและพัฒนาากำลังคนที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน (Lunenburg & Ornstein, 2008) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ โดยวิจัยตามยุทธศาสตร์ข้อนี้เป็นเรื่องเฉพาะสาขาที่เกี่ยวข้องกับตลาดอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีสาขาต่างๆ ทำให้พบเห็นได้น้อยในภาควิชาบริหารการศึกษา แต่ในสาขาที่เกี่ยวข้องก็สามารถรองรับยุทธศาสตร์ข้อนี้จนเกิดการพัฒนามาตามแผนการศึกษาของชาติภายใน 20 ปีนี้ได้

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ วิทยานิพนธ์ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์จำนวน 62 เรื่อง โดยสอดคล้องกับตัวบ่งชี้ของยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์ คือ ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียนและสื่อการเรียนรู้ต่างๆ ให้มีคุณภาพ มาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้โดยไม่จำกัดเวลา และสถานที่ สร้างเสริมและปรับเปลี่ยนค่านิยมของคนไทยให้มีวินัย จิตสาธารณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และพัฒนาระบบและกลไกการติดตาม การวัด และประเมินผล

ผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ วิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ใน ยุทธศาสตร์นี้ใช้ทฤษฎีทางการบริหารอย่างหลากหลาย ได้แก่ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Development, 2009) ซึ่งบุคคลต้องการพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพโดยการเรียนรู้ในทุกช่วงวัย ทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา รวมถึงการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้ได้รับการยอมรับจากสังคม โดยมีการเรียนรู้ที่หลากหลายช่องทาง หลากหลายสถาบัน เพื่อจัดการเรียนรู้ให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังมีแนวคิดทางการบริหารการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศติดตาม ประเมินผล แนวคิดที่เกี่ยวข้องหรือใกล้เคียงที่สุดได้แก่ วัฏจักรเดมมิง (Deming Cycle) แนวคิดนี้เป็นการบริหารสมัยใหม่โดยเป็นแนวทางสำคัญด้านคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย Plan Do Check Act (PDCA) และวัฏจักรของเดมมิง (Deming Cycle) นี้ยังคงใช้เพื่อพัฒนาระบบคุณภาพทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (Lunenburg & Ornstein, 2008) สอดคล้องกับวิจัยเรื่องความสำเร็จของโรงเรียนมาตรฐานสากล ที่ด้านการพัฒนาไปสู่ความสำเร็จมากที่สุดคือ การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (วีรวรรณ มีมัน และ มัทนา วัฒนอมศักดิ์, 2559)

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา วิทยานิพนธ์สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ จำนวน 2 เรื่อง โดยสอดคล้องกับตัวบ่งชี้ของยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์ คือเพิ่มโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย พัฒนาระบบข้อมูลด้านการศึกษาที่มีมาตรฐาน เชื่อมโยงและเข้าถึงได้ และมีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการจัดทำฐานข้อมูลรายบุคคลทุกช่วงวัย ทั้งด้านสาธารณสุข สังคม ภูมิสารสนเทศ แรงงาน และการศึกษา ซึ่งตามยุทธศาสตร์ข้อนี้ สาขาวิชาการบริหารการศึกษาควรสนับสนุนให้มีการดำเนินการตาม

ยุทธศาสตร์ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เนื่องจากการสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา และสิทธิมนุษยชนเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงความมีอารยธรรม และมีความเป็นสากลเสมือนเป็นพิพิธภพศึกษา (Diversity Education) ซึ่งศึกษาจากความต่าง มีความสามารถในการเรียนรู้และวิธีการเรียนรู้การใช้ชีวิตกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมและชนชาติ (สำเร็จ อ่อนสัมพันธ์, 2556) ประเทศในฝั่งที่พัฒนาแล้วของโลกล้วนให้ความสำคัญในการเท่าเทียมกันของมนุษยชาติ โดยเฉพาะประเทศในโลกลบประเทศสแกนดิเนเวีย (Scandinavia) ที่ตระหนักถึงสิทธิมนุษยชนจนเป็นรัฐสวัสดิการ ที่ให้ความสำคัญคุ้มครองพลเมืองในชาติเป็นอย่างสูง สำหรับประเทศไทยเรื่องสิทธิมนุษยชนเป็นเรื่องที่เป็นจุดอ่อนของประเทศ แม้ว่าอัตราการรู้หนังสือจะสูงแต่ไม่ได้หมายความว่า บุคคลในชาติจะมีความสามารถในการรับรู้หลักสากลที่เป็นอารยธรรม ยิ่งประชาชนคนเรียนรู้และเข้าใจหลักสากลที่เป็นอารยธรรมยิ่งปกครองครองยากอันเป็นหลักที่สวนทางกับการต้องการมีอำนาจเบ็ดเสร็จของผู้ปกครองประเทศที่ด้อยพัฒนา

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม วิทยานิพนธ์ที่สอดคล้องตามตัวบ่งชี้ยุทธศาสตร์เพียง 1 เรื่อง คือ กลยุทธ์การบริหารความปลอดภัยสถานศึกษา และแนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์ คือ ส่งเสริมสนับสนุนการสร้างจิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ต่างๆ และพัฒนาองค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรมด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม แม้ว่าจะงานวิทยานิพนธ์จะตรงตามตัวชี้เพียงเรื่องเดียว แต่ก็มีแนวทางที่จะส่งเสริมให้เกิดงานวิทยานิพนธ์ตามยุทธศาสตร์นี้ได้อีกในอนาคต เพราะสิ่งแวดล้อมเป็นบริบทของการศึกษาตาม

ทฤษฎีระบบ (System Theory) ของแคทซ์และคาห์น ซึ่งมียอดประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Outputs) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) และสิ่งแวดล้อมภายนอก (Environment) (Warner & Kelly, 1994) ซึ่งบรรยากาศองค์การของหน่วยงานใดมีบรรยากาศองค์การที่ดี เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน ก็จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์การนั้นมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดี (ฉวีวรรณ เจริญพญา และ ประเสริฐ อินทร์รักษ์, 2560)

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา วิทยานิพนธ์ที่สอดคล้องตามยุทธศาสตร์นี้ จำนวน 105 เรื่อง โดยสอดคล้องกับตัวบ่งชี้ของยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์ คือ ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับระบบการเงินเพื่อการศึกษา พัฒนาระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และมีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก โครงการพัฒนาระบบจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา และโครงการทดลองนำร่องระบบการจัดสรรเงินผ่านด้านอุปสงค์และอุปทาน โดยแนวคิดทฤษฎีการบริหารการศึกษาที่วิทยานิพนธ์ใช้เป็นกรอบแนวคิดสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์นี้ มีหลากหลายทฤษฎี ซึ่งเป็นทฤษฎีแนวคิดหลักของสาขาวิชาการบริหารการศึกษา (Lunenburg & Ornstein, 2008; Pocketbooks, 2016; Warner & Kelly, 1994) ทำให้พบวิทยานิพนธ์จำนวนมากสอดคล้องในยุทธศาสตร์นี้ เช่น ทฤษฎีระบบ ของแคทซ์และคาห์น (Katz and Kahn) โดยแคทซ์และคาห์น มององค์การเป็นระบบเปิดที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างและสภาวะสิ่งแวดล้อมนั้น ต้องมีตัวป้อนเข้าไปในโครงสร้างอย่างต่อเนื่องเพื่อผลิตสิ่งหนึ่งสิ่งใดออกมา หาก

โครงสร้างปราศจากตัวป้อนเข้า การดำเนินการจะดำเนินต่อไปไม่ได้ ระบบเปิดจะต้องพยายามแสวงหาพลังงาน ตัวป้อนเข้าไปสู่ระบบเช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการจัดการ ระบบเปิดจะต้องมีกระบวนการที่แปลงตัวป้อนเข้าไปในระบบ ให้กลายเป็นผลผลิตออกมา ระบบเปิดต้องคอยสำรวจปัจจัยที่เป็นสาเหตุของความยุ่งเหยิงที่เกิดขึ้นภายในระบบ ระบบเปิดจะมีระบบที่ทราบถึงข้อมูลป้อนกลับเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลป้อนกลับในทางลบ เพื่อจะได้ใช้เป็นเครื่องประเมินสภาพของตนว่าดีหรือเลวอย่างไร และสถานศึกษาเป็นองค์การหนึ่งในระบบสังคมที่มีลักษณะองค์กรระบบเปิด มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง การดำเนินการต่างๆ สามารถจัดในรูปแบบเชิงระบบตามแนวคิดประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Input) ในระบบการศึกษา ได้แก่ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และการบริหารจัดการ ดำเนินงานโดยกระบวนการ (Process) ต่างๆ ได้แก่ กระบวนการบริหาร กระบวนการนิเทศ กระบวนการจัดการเรียนการสอน และผลผลิต (Output) โดยคุณภาพของการจัดการศึกษา ที่ได้จากการบูรณาการกับสภาพแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจและการเมือง เป็นระบบที่อยู่ในกระบวนการบริหารการศึกษา แนวคิดทฤษฎีการบริหารการศึกษาที่ใช้ในวิทยานิพนธ์อีกแนวคิดหนึ่ง ได้แก่ ทฤษฎีผู้นำต่างๆ เช่น ทฤษฎีผู้นำตามสถานการณ์ของเฮอร์เซย์และบลันชาร์ด (Hersey and Blanchard's Situational Leadership Theory) และในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมืองการปกครองมากมาย ซึ่งส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของประเทศไทย นับตั้งแต่พระราชบัญญัติการศึกษา ฉบับปี พ.ศ. 2542 เป็นต้นมา ทำให้เกิดการปรับตัวหรือปฏิรูปทางการศึกษามากมาย และมีวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ที่ใช้แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ได้แก่ ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงของเลวิน (Pocketbooks, 2016) ผู้เสนอความสัมพันธ์ระหว่าง

การเปลี่ยนแปลง (Change) แรงขับ (Driving Force) และแรงต้าน (Restraining Force) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ระยะที่ 1 ขึ้นหลอมละลาย (Unfreeze) ระยะที่ 2 การเปลี่ยนแปลง (Change or Move) และระยะที่ 3 ขึ้นฝั่งลึก การคงสิ่งใหม่ไว้ (Refreeze) การทำให้การเปลี่ยนแปลงนั้นมีความมั่นคง ผู้สร้างการเปลี่ยนแปลง จะต้องสร้างความมั่นคงในพฤติกรรมโดยเสริมแรงให้พฤติกรรมคงอยู่ในระยะยาว ตลอดจนติดตาม ตรวจสอบ และแก้ไขปัญหา เพื่อมิให้เกิดการเบี่ยงเบนหรือย้อนกลับไปทำพฤติกรรมแบบเดิม นอกจากนี้ ผลการศึกษาของไลเคิร์ต (Likert) เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายบริหารกับพนักงาน พร้อมทั้งให้แนวคิดทฤษฎีการบริหาร มี 4 แบบ ได้แก่ ระบบที่ 1 การบริหารแบบเผด็จการ (Exploitative Authoritative) ระบบที่ 2 การบริหารเผด็จการแบบมีศิลป์ (Benevolent Authoritative) ระบบที่ 3 การบริหารแบบการปรึกษาหารือ (Consultative) และระบบที่ 4 การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Group) ซึ่งพบว่า มีวิทยานิพนธ์หลายเรื่อง ที่ศึกษาการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม อันเนื่องมาจากสังคมที่ประชาชนต้องการมีส่วนร่วม ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตนเองและครอบครัว

เอกสารอ้างอิง

- คุรุสภา. (2561). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. Retrieved from <http://www.ksp.or.th/ksp2013/content/view.php?mid=154&did=1194>
- ฉวีวรรณ เอี่ยมพญา และ ประเสริฐ อินทร์รักษ์. (2560). บรรยายาคองค์การที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8.วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 7(2), 183-193.
- วีรวรรณ มีมัน และ มัทนา วังถนอมศักดิ์. (2559).ความสำเร็จของโรงเรียนมาตรฐานสากล. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 6(2), 112-121.
- สำเร็จ อ่อนสัมพันธ์. (2556).การบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 4(1), 216-226.

ข้อเสนอแนะ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผลการศึกษาของวิทยานิพนธ์ระดับดุขฎีบัณฑิต ควรเผยแพร่ผลการนำวิจัยไปใช้ในที่ประชุมในระดับต่างๆของแผนนโยบาย เพื่อเป็นข้อมูลการวางแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติในวาระต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ควรส่งเสริมการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารการศึกษาในด้านต่างๆ เช่น การสังเคราะห์งานวิจัยด้านนโยบายการบริหารการศึกษาของประเทศไทย การสังเคราะห์งานวิจัยการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา การสังเคราะห์งานวิจัยด้านนวัตกรรมทางการบริหารการศึกษา การสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ด้านวิทยวิธีทางการวิจัยบริหารการศึกษาตามแนวคิดของแคทส์และคาน และการสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาตามหลักการจัดการศึกษานานาชาติ เป็นต้น

ควรสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ที่เป็นประเด็นเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนด้านการศึกษา เช่น สิทธิการศึกษาของผู้ด้อยโอกาส ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในส่วนภูมิภาค นโยบายการศึกษาสากล เป็นต้น

- Amoako, G. K. (2011). Application of Frederick Herzberg's Two-Factor theory in assessing and understanding employee motivation at work: a Ghanaian Perspective. Retrieved from <https://pdfs.semanticscholar.org/8120/9583968b25d38e08f353aef4004be7cd099c.pdf>
- Best, J. W., & Kahn, J. V. (2006). *Research in education* Boston, Mass: Allyn and Bacon.
- Bohm., J. (2012). Two-factor theory – at the intersection of health care management and patient satisfaction. Retrieved from <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3468274/>
- Development, B. D.-M. Y. B. (2009). Maslow's Hierarchy of Needs. Retrieved from <http://www.biz-development.com/HumanResources/3.18.Maslow's-Hierarchy-Of-Needs.htm>
- Lunenburg, F. C., & Ornstein, A. C. (2008). *Educational Administration: Concepts and Practices* CA: Wadsworth, Cengage Learning.
- Pocketbooks, M. (2016). RENSIS LIKERT: PARTICIPATIVE MANAGEMENT. Retrieved from <https://www.pocketbook.co.uk/blog/2016/11/08/rensis-likert-participative-management/>
- Warner, D., & Kelly, G. (1994). Managing educational property: a handbook for schools, colleges, and universities. London: SRHE and Open University Press.